

BAŞARISIZLIK KORKUSU: PERFORMANS BAŞARISIZLIĞI DEĞERLENDİRME ENVANTERİ (PBDE)-TÜRKÇE VERSİYONUNUN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ

FEAR OF FAILURE: PSYCHOMETRIC CHARACTERISTICS OF PERFORMANCE FAILURE APPRAISAL INVENTORY (PFAI) –TURKISH VERSION

Mustafa ENGÜR

Ege Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Özet: Bu çalışmanın amacı Conroy ve ark. (2004) tarafından geliştirilen Performans Başarısızlık Değerlendirme Envanteri-PBDE'nin Türk popülasyonuna uyarlanmasıdır. Envanter, Utanç ve mahcubiyet deneyimleme korkusu, Birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu, Belirsiz gelecek korkusu Önemli kişilerin ilgisini yitirme korkusu ve Önemli kişileri hayal kırıklığına uğratma korkusu olarak tanımlanmış beş faktörden oluşmaktadır. Çalışmaya 251 kadın ($M=22.42$, $Ss=1.79$) ve 401 erkek ($M=23.62$, $Ss=2.28$) toplam 652 ($M=23.16$, $Ss=2.18$) sporcu oluşturmaktadır. Ölçüm aracının faktör yapısını değerlendirmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi kullanılmıştır. Modelin uygunluğu için hesaplanan $\chi^2 / sd=713.47/256=2.78$ olarak mükemmel uyumu göstermektedir. Diğer uyum iyiliği indeks değerleri ise RMSEA = 0.052, SRMR = 0.051, GFI = 0.92, AGFI = 0.90, NFI = 0.86, NNFI = 0.89, CFI = 0.91 ve IFI = 0.91 olarak hesaplanmıştır. Faktörlere ait iç tutarlık değerlerinin 0.53 ile 0.81 olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak Performans Başarısızlık Değerlendirme Envanteri'nin Türk sporcularda kullanılabilir bir ölçüm aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Başarısızlık Korkusu, Geçerlik, Güvenirlik

Abstract: The purpose of this study is to adapt Performance Failure Appraisal Inventory (PFAI) which is developed by Conroy et.al. (2004) into Turkish population, and to examine the structure in a Turkish athlete sample. Inventory has five factors which are Fear of Experiencing Shame and Embarrassment, Fear of Devaluing One's Self Estimate, Fear of Uncertain Future, Fear of Important Others' Losing Interest, Fear of Upsetting Important Others. Sample is consisting of 251 female ($M=22.42$, $SD=1.79$), 401 male ($M=23.62$, $SD=2.28$) and total of 652 ($M=23.16$, $SD=2.18$) athletes. Confirmatory factor analysis was conducted to test factor structure of the instrument. Model's fit indexes revealed a perfect fit $\chi^2 / sd=713.47/256=2.78$ and other goodness of fit criteria was found to be RMSEA = 0.052, SRMR = 0.051, GFI = 0.92, AGFI = 0.90, NFI = 0.86; NNFI = 0.89, CFI = 0.91 ve IFI = 0.91. It can be concluded that PFAI can be used on Turkish athletes.

Keywords: Fear of Failure, Reliability, Validity

1. GİRİŞ

Pek çok sporcu başarısızlık korkularının, onları yüksek performans düzeylerine nasıl getirdiğini anlatır. Tam tersi bir perspektiften bakıldığında başarısızlık korkuları yüzünden paralize olarak tüm potansiyellerini yansıtamayanların da varlığını bilmek ve bu konunun daha az bahsedilen bir özellik göstermesi merak çekmektedir.

Korku tehlike düşüncesinin uyandırdığı duygusal bir reaksiyondur. Korku içerdiği tehlike düşüncesi neticesinde, beraberinde korunma, kaçma davranışı getiren bir duygudur (Gençöz, 1998, 9-16).

Bilişsel-Güdüsel-İlişkisel Duygu Kuramı (Cognitive-Motivational-Relational Theory of Emotion) Richard S. Lazarus tarafından 1990'larda ortaya konmuştur. Duyguların yada fizyolojik bir sürecin hemen öncesinde düşünsel bir süreç olması gerektiğini ortaya koymakta, başka bir deyişle belirli bir durum için bir duygu deneyimlemeden önce düşünmek zorunda olduğumuzu öngörmektedir. Lazarus, bilişsel değerlendirmenin duygusal deneyim için anahtar rolü oynadığını söylemektedir. Bu kuramın önemli bir özelliği, spor alanında uygulanması konusunda önemli iddialar olmasıdır.

Başarısızlık korkusu kavramı yada başarısızlıktan kaçınma güdüsü "başarısızlık ve/veya başarısızlığın sonucu olarak utanç deneyimleme kapasitesi ve eğilimi olarak ilk defa Atkinson tarafından tanımlanmıştır. Başarısızlıktan kaçınma güdüsü tanımında, "utanç" çok belirgin bir biçimde belirtilmiş olsa da; başarısızlık korkusu literatürü çalışmalarında performans kaygısının bir türü olarak işlenmiştir. Başarısızlık korkusunun utanç ve kaygı tanımları merkezinde duygu bulunmaktadır. (Conroy, 2001, 431-452). Başarısızlık korkusu yaşamımızın ka-

çınılmaz, doğuştan gelen ve bizim için önemli konular üzerinde ağırlığımızı koyma çabamızın bir parçasını oluşturmaktadır (Vealey, 2008, 2).

Yüksek başarısızlık korkusuna sahip bireyler, kendilerini fiziksel ve zihinsel olarak değerlendirmeli başarı durumlarından (pasif başarısızlık korkusu) mahrum bırakılmaktadırlar. Tehdit edici başarısızlığa dönük düzenleyici bir odakla karakterize olmaktadır, ancak başarısızlıktan kaçınma güçlü bir biçimde katılımla sağlama alınmaktadır (aktif başarısızlık korkusu) (Schmalt, 2005,172-184).

Bununla birlikte başarısızlık korkusunun düzen olarak mantıksal biçimde başarı hedeflerinden önce mi yoksa sonra mı gerçekleşeceği önemli bir tartışmadır. Bu bilmece Conroy ve Elliot tarafından yumurta ve tavuk ilişkisine benzetilmektedir. Yani "tavuk mu yumurtadan çıkar, yumurta mı tavuktan?" (Cashmore, 2008, 175).

Elde edilme ihtimali olmayan bir başarı standardı korku üretebilir. Elde edememenin neden caydırıcı olduğunu anlamak istiyorsak bunun sonuçlarını da anlamalıyız (Conroy ve ark., 2001, 300-322). Sadece sportif açıdan değil, aynı zamanda günlük pek çok görevde bireylerin benzer durumlarla karşı karşıya geldiği bir gerçektir. Akademik başarı yaşantılarına göz attığımızda, ertelemelerin başarısızlık korkusundan kaynaklandığı açık bir biçimde belirtilmiştir (Schouwenburg, 1992, 225-236).

Başarısızlık korkusunu sporunun müsabaka esnasında odaklanmış kalabilme yeteneklerine müdahale eden baş psikolojik suçlu olduğunu ifade edilmiştir. Yuri Hanin'in olumlu ve olumsuz duygu çalışmaları ve Robin Vealey'in Optimal Enerji Profilleri, sporcuların kendilerini en iyi

performans düzeylerine götüren, kendilerine özel bireysel duygu ve biliş reçetesi hazırladıklarında en mükemmel performanslarını gösterebilmektedirler (Vealey,2008).

Fox, başarısızlık korkusunun çoğu sporcunun başa çıkamadığı yüksek yoğunlukta, hoş olmayan stresler yarattığını belirtmektedir. Bununla birlikte sporcular gergin ve sinirli olma durumunun performansları için korkusuzluktan daha yapıcı olduğunu belirtmektedirler (Hanin, 2000). 1988-2000 yılları arasında yapılan çalışmalarda başarısızlık korkusunun önemli bir stresör olduğu bulgusuna rastlanmaktadır (Thatcher, 2005, 2). Conroy ve ark. (2002) başarısızlığın beş farklı caydırıcı sonuçla bağlantılı olduğunu öne sürmektedir. Bu sonuçlar a)Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme, b)Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma, c)Belirsiz Gelecek, d)Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme ve e)Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma olarak belirtilmiştir. Bir dizi açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ardından beş faktörlü model yapısı geçerliğini ortaya koymuş olsalar da genel bir başarısızlık korkusunu ifade eden daha yüksek bir faktörel düzen yapısından bahsetmek gerekir.

Bunlarla birlikte kaygılı sporcuların gösterdikleri semptomlar içerisinde olumsuz performans beklentileri, başarısızlık korkusu ve konsantre olamamadan da bahsedilmektedir (Hagger ve Chatzisarantis, 2005, 133). Conroy ve Coatsworth (2007), yüksek Başarısızlık Korkusu sahibi bireylerin ebeveynleri ve antrenörlerini suçlayıcı, saldıran ve aldırışsız, daha az onaylayan, daha az seven ve daha az koruyucu olarak tanımlamakta olduklarını belirtmektedir. Yine Conroy ve ark. (2007) Başarısızlığın önemli kişilerin ilgisini yitirme

ve önemli kişileri hayal kırıklığına uğratma ile sonuçlanacağına ilişkin inançlar yüksek düzeyde öz-ihmalkarlığa ve düşük düzeyde kendini kabul etmeye yol açtığını belirlemiştir. Sagar ve ark. (2007) çalışmasında ise ergenlerin üçte birinde Belirsiz Gelecek Korkusu'nun ortaya çıktığı belirtilmektedir. Sporcuların sportif ortamda yaşadıklarının temel sebeplerine bakıldığında ise antrenörlerin mükemmeliyet talep etmelerinin de bulunduğu söylenebilir. Tam tersini ifade edebilmemiz de mümkündür.

Bazı sporcuların ise müsabaka içerisinde sayı kaçırmaları gibi başarısızlık yaratan durumlarda başarısızlık korkusu olmaksızın oynamalarının etkisi olduğunu vurgulamaktadır (Silva, 2006, 219). Sportif ortamda başarısızlık korkusunun belirlenmesi amacıyla geliştirilen Performans Başarısızlık Değerlendirme Envanteri farklı kültürlerle uyarlanmıştır. Kuohsiung ve Jinghorng (2005) Çin versiyonu, Ruangmanotam (2006), Tayland versiyonu, Sagar ve Jowett (2010) Britanya versiyonu, Mohanan (2012) Malezya versiyonu, Murcia ve Marin (2011) İspanyol versiyonunu test etmişlerdir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Grubu

Araştırmaya 19-32 yaş arası 251 kadın ($\bar{X}_{Yaş} = 22.42$ ve $Ss = 1.79$) ve 401 erkek ($\bar{X}_{Yaş} = 23.62$ ve $Ss = 2.28$) toplam 652 öğrenci ($\bar{X}_{Yaş} = 23.16$ ve $Ss = 2.18$) gönüllü olarak katılmıştır.

1.2 . Veri Toplama Aracı

Performans Başarısızlık Değerlendirme Envanteri (Performance Failure Appraisal Inventory – PFAI) Conroy, Willow ve Metzler (2002) tarafından

Lazarus'un Bilişsel - Güdüsel - İlişkisel Duygu Kuramı'na dayanarak geliştirilmiştir. Ölçek yargıların -2 "Hiç İnanmıyorum" ile 2 "Zamanın %100'ünde İnanıyorum" arasında değişen 5'li Likert değerlendirmeye göre yapıldığı 25 maddeden oluşmakta ve 5 faktör içermektedir. Bu faktörler, Utanç ve mahcubiyet deneyimleme korkusu-UMDK- 7 madde (Fear of Experiencing Shame and Embarrassment), Birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu-BÖYDAK-4 madde (Fear of Devaluing One's Self Estimate), Belirsiz gelecek korkusu-BGK-4 madde (Fear of Uncertain Future), Önemli kişilerin ilgisini yitirme korkusu-ÖKIYK-5 madde (Fear of Important Others' Losing Interest) ve Önemli kişileri hayal kırıklığına uğratma korkusu-ÖKHKUK-5madde (Fear of Upsetting Important Others)'dur.

2.3. Çeviri Aşaması

Envanterin Türkçe'ye çevrilmesi sürecinde yeni bir ifade geliştirilmemiş, envanterin orijinal biçimine bütünüyle bağlı kalınmıştır. Envanterin Türkçe'ye çevrilmesi süreci envanterin yabancı dilden Türkçe'ye çevirisi ve Türkçeleşmiş ifadelerin anlaşılabilirliğinin bir grup sporcuda sınanmasıdır. Envanter önce İngilizce'den Türkçe'ye dil bilimi alanında çalışan üç uzman tarafından ayrı ayrı

çevrilmiştir. Elde edilen taslak üzerinde Türk Dili konusunda uzmanlaşmış başka üç kişi tarafından dilin yapısına uygunluk ve anlaşılabilirlik konusunda uzlaşılmış ve uygulamaya geçilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin çözümlenmesinde ilk önce betimsel istatistiklere bakılmış ve ardından Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları kullanılarak tek tek parametrelerin uygunluğu test edilmiştir. Daha sonra LISREL modelinin uygunluğu sınanmıştır.

Çalışmada da Likert tipi bir ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla iç tutarlılığını sınamada en iyi yol olan Cronbach alpha değerlerine bakılmıştır. Alt ölçekler arasındaki linear ilişki ve alt ölçekler ile yaş, cinsiyet arasındaki linear ilişki Pearson korelasyon katsayısına bakılarak değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

PBDE'ne ilişkin analizin uygulaması ve sonuçları, doğrulayıcı faktör analizinin üç aşaması olan ölçüm modelinin kurulması ve tanımlanması, sınanması ve değerlendirilmesi aşamaları biçiminde sunulmuştur. Modelde, Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu (UMDK) 7 adet, Birisinin Öz-Yargısını

Tablo 1. PBDE ölçüm modeli maddelerinin Lambda, çoklu korelasyonun karesi ve t değerleri				
Faktör	Madde	λ	R²	t
Utancı ve Mahcubiyet Deneyimleme	MADDE 10	0.82	0.43	17.96
	MADDE 15	0.28	0.05	4.81
	MADDE 18	0.76	0.39	16.74
	MADDE 20	0.49	0.16	10.01
	MADDE 22	0.75	0.40	16.95
	MADDE 24	0.68	0.32	14.84
	MADDE 25	0.59	0.21	11.67
Öz-Yargısının Deęerindeki Azalma	MADDE 1	0.50	0.14	8.76
	MADDE 4	0.71	0.37	14.90
	MADDE 7	0.82	0.50	17.56
	MADDE 16	0.36	0.08	18.42
Belirsiz Gelecek	MADDE 2	0.79	0.44	17.17
	MADDE 5	0.56	0.20	10.87
	MADDE 8	0.82	0.54	19.23
	MADDE 12	0.26	0.04	4.67
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme	MADDE 11	0.83	0.47	18.66
	MADDE 13	0.70	0.36	15.82
	MADDE 17	0.78	0.46	18.42
	MADDE 21	0.79	0.46	18.51
	MADDE 23	0.92	0.60	22.03
Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma	MADDE 3	0.19	0.02	3.82
	MADDE 6	0.37	0.10	7.45
	MADDE 9	0.84	0.54	14.02
	MADDE 14	0.28	0.05	5.02
	MADDE 19	0.79	0.41	12.39

Değerini Azaltma Korkusu (BÖYDAK) 4 adet, Belirsiz Gelecek Korkusu (BGK) 4 adet, Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu (ÖKİYK) 5 adet, Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu (ÖKHKUK) 5 adet gözlenen değişken ile ilişkilendirilmektedir. Ölçeğin geçerlik değer-

leri tatmin edici düzeyde bulunmuştur. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi bulguları, herhangi bir düzenleme gereksinimi doğurmamıştır.

Tablo 2. Performans Başarısızlık Değerlendirme ölçüm modeline ait uyum indeksleri

RMSEA	SRMR	GFI	AGFI	NFI	NNFI	CFI	IFI	(χ^2 /sd)
0.052	0.051	0.92	0.90	0.86	0.89	0.91	0.91	713.47/256=2.78

Uyum indekslerine ait genel ölçütlere karşılaştırıldığında bu çalışmaya ait değerlerin iyi uyum indeksi ölçüleri içerisinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Faktörlere ait Cronbach Alpha İç Tutarlık Katsayıları

Faktörler	Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı(α)
Utanc ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	0.72
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	0.53
Belirsiz Gelecek Korkusu	0.57
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	0.81
Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	0.60

PBDE’ni oluşturan faktörlerin iç tutarlıkları incelendiğinde Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu’nun 0.81 ile en yüksek değer aldığı Birisinin Öz-yargısının Değerini Azaltma Korkusu’nun ise 0.53 ile en düşük değeri aldığı görülmektedir.

Tablo 4. Performans Başarısızlık Değerlendirme Envanteri’nin Değişkenler Arası İlişkileri

	Utanc ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	Birisinin Öz-Yargısının Değerini Azaltma Korkusu	Belirsiz Gelecek Korkusu	Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	Toplam Başarısızlık Korkusu
Utanc ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu						
Birisinin Öz-Yargısının Değerini Azaltma Korkusu	.49(**)					
Belirsiz Gelecek Korkusu	.43(**)	.53(**)				
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	.66(**)	.44(**)	.43(**)			

Önemli Kişileri					
Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	.52(**)	.37(**)	.39(**)	.39(**)	
Toplam Başarısızlık Korkusu	.82(**)	.75(**)	.72(**)	.79(**)	.70(**)

Faktörlerin birbirleri ve toplam Başarısızlık Korkusu'yla olan ilişkisi değerlendirildiğinde tüm alt boyutların başarısızlık korkusunu ölçmede üst düzeyde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu ise her bir alt boyutun Başarısızlık Korkusu'nu ortaya koymada son derece etkili olduğu anlamında algılanabilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Conroy, Willow ve Metzler (2002) tarafından Lazarus'un Bilişsel - Güdüsel - İlişkisel Duygu Kuramı'na dayanarak geliştirilen PBDE, başarısızlık korkusu ile ilişkilenen bilişsel-güdüsel-ilişkisel çok boyutlu ölçümünü amaçlayan bir ölçüm aracıdır. .

Envantere ilişkin geçerlik çalışmasında 25 hata için, 25 faktör yükleri için, 10 tane de faktörler arası hata varyansı olmak üzere toplam 60 parametre incelenmiştir

Doğrulayıcı faktör analizinde modelin geçerliliğini değerlendirmek amacıyla çok sayıda uyum indeksi kullanılmaktadır. Bu çalışmada Bu çalışmada Kline (2011) ve Schreiber ve ark. (2006) tarafından belirtilen ve araştırmalarda da en fazla kullanılan Ki-Kare Uyum Testi (χ^2), Ki-Kare'nin Serbestlik Derecesine (χ^2/sd) oranı, Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA), Standardize Edilmiş Artık Ortalamaların Karekökü (SRMR), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) ve İyi Uyum İndeksi (GFI) sonuçları dikkate alınmıştır. DFA ile hesaplanan (χ^2/sd) oranının 5'ten küçük

olması, modelin gerçek verilerle iyi uyumunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Anderson ve Gerbing (1984), Cole (1987), Tabachnick ve Fidell (2001); Harrington (2008) gibi kaynaklar model veri uyumu için GFI değerinin 0.90'dan yüksek çıkması, RMS ya da standartlaştırılmış RMS ile RMSEA değerlerinin ise 0.05'den küçük olmasını önermektedir. Bunun yanında CFI'nin 0.90 veya üzerinde bir değer, GFI değerinin 0.85'ten ve RMS değerinin ise 0.10'dan düşük çıkması modelin gerçek verilerle uyumu için birer ölçüt olarak da kabul edilmektedir. 0.90 den büyük CFI, NNFI ve GFI değerlerinin genellikle iyi uyum modelinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Hu ve Bentler, 1995)

Gözlenen değişkenler ve örtük değişken arasında tek yönlü doğrusal ilişki ifade eden bu parametrelerin değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Model uyumu için hesaplanan uyum indekslerine bakıldığında elde edilen değerler, modelin iyi uyum gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Conroy ve ark. (2002) yaptığı orijinal çalışmada yaptıkları doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarında da, NFI= 0.95, CFI= 0.91, RMSEA= 0.06, GFI= 0.87 ve SRMR= 0.07 olarak bulunmuştur. Model uyumu için hesaplanan model uyum indekslerine bakıldığında, $\chi^2 / sd= 491.14/270=1.82$ olarak hesaplanmıştır.

Beş alt ölçekten oluşan PBDE'nin güvenilirliği, Cronbach alpha değerlerine bakılarak değeri-

dirilmiştir. Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu, Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu, Belirsiz Gelecek Korkusu, Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu ve Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu alt ölçeklerine ait iç tutarlık değerlerinin sırasıyla, 0.72, 0.53, 0.57, 0.81 ve 0.60 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu güvenilirlik katsayıları ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğuna dair bilgi vermektedir. Yukarıda belirtilen güvenilirlik katsayıları ölçeğin Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu ve Belirsiz Gelecek Korkusu alt ölçeklerinin düşük Cronbach alpha katsayılarındaki ufak sapmalar dışında Nunnally'nin (1967) belirttiği düzeyde güvenilir bir ölçek olduğuna dair bilgi vermektedir. Bu sapmalar Nunnally ve Bernstein (1994)'nın belirttiği gibi Alpha değerinin doğrudan doğruya alt ölçeklerin (ki her iki alt ölçek dörder maddeye sahiptir) madde sayılarından etkilenmesiyle açıklanabilir.

Conroy ve ark. (2002, 76-90) tarafından yapılan orijinal çalışmada, iç tutarlık katsayıları Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu, Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu, Belirsiz Gelecek Korkusu, Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu ve Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu faktörlerine ait iç tutarlık değerlerinin sırasıyla, 0.80, 0.74, 0.80, 0.81 ve 0.78 olarak belirlenmiştir.

PBDE'nin UMDK, BÖYDAK, BGK, ÖKİYK ve ÖKHKUK faktörlerinin birbirleri ile olan ilişkisi değerlendirildiğinde bütün faktörlerin birbirleri ve Toplam Başarısızlık Korkusu ile ilişkilerinin olması gerektiği gibi pozitif ve anlamlı olduğu görülmektedir.

Sportif ortamda başarısızlık korkusunun belirlenmesi amacıyla geliştirilmiş olan PBDE'nin, Ruangmanotam (2006), Sagar ve Jowett (2010), Mohanan (2012), Murcia ve Marin (2011) yaptığı çalışmalarla da farklı kültürlerle uyurlanabilir bir yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, PBDE'nin Türkçe literatüre kazandırılmış bir ölçüm aracı olduğu düşünülmektedir. Bir spora katılan bireylerin başarısızlık korkusu ile ilişkilenen bilişsel-güdüsel-ilişkisel çok boyutlu ölçümü amacıyla kullanılabilir bir ölçek niteliği taşımaktadır.

Yazar Notu: Bu makale yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

KAYNAKÇA

ANDERSON, J.C., & GERBIN, D.W., (1984). "The effect of sampling error on convergence, improper solutions, and goodness-offit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis" *Psychometrika*, 49, 155-173.7

CASHMORE, E., (2008). "Sport And Exercise Psychology: Key Concepts" Second Edition, Routledge, Abington, Oxon, 175

COLE, D. A., (1987). "Utility of confirmatory factor analysis in test validation research" *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55, 1019-1031

CONROY, D.E., POCZWARDOWSKI, A., & HENSCHEN, K.P., (2001). "Evaluative Criteria and Consequences Associated with Failure and Success for Elite Athletes and

- Performing Artists” Journal of Applied Sport Psychology, 13, 300-322
- CONROY, D. E., & COATSWORTH, J. D., (2007).** “Coaching Behaviors Associated With Changes In Fear Of Failure: Changes In Self-Talk And Need Satisfaction As Potential Mechanisms” Journal Of Personality, 75(2), 383-419
- CONROY, D. E., KAYE, M. P., & FIFER, A. M., (2007).** “Cognitive Links Between Fear of Failure and Perfectionism” Journal of Rational- Emotive & Cognitive-Behavior Therapy, 25(4), 237-253
- CONROY, D.E., WILLOW, J.P., & METZLER, J.N., (2002).** “Multidimensional Measurement of Fear of Failure: The Performance Failure Appraisal Inventory” Journal of Applied Sport Psychology, 14, 76-90
- CONROY, D.E., (2001).** “Progress in the Development of a Multidimensional Measure of Fear of Failure: The Performance Failure Appraisal Inventory.” Anxiety, Stress and Coping, 14, 431-452
- GENÇÖZ, T., (1998).** “Korku: Sebepleri, Sonuçları ve Başetme Yolları” Kriz Dergisi 6 (2): 9-16
- HANGER, M., CHATZISARANTIS, N.L.D., HEIN, V., SOOS, L., KARSAL, L., LINTUNEN, T., Et Al., (2009).** “Teacher, Peer and Parent Autonomy Support in Physical Education and Leisure- Time Physical Activity: A Trans- Contextual Model of Motivation in Four Nations” Psych. & Health, 24(6), 689-711
- HANIN, Y.L., (2000).**“Emotions In Sport” Human Kinetics, Champaign, Il, 157-187
- HARRINGTON, D., (2008).** “Confirmatory Factor Analysis” s. 53. New York: Oxford University Press.
- KLIN, R.B., (2011).** “Principles and practice of structural equation modeling” pp. 204, 3. Baskı. New York: Guilford Press.
- KUOHSIUNG, C., & JINGHORNG, L., (2005).** “Chinese Version of the Performance Failure Appraisal Inventory: An Exploratory and Confirmatory Factor Analysis” 7(2), 111-123
- MOHANAN, S.A., (2012).** “Cross- Cultural Validation Of The Performance Failure Appraisal Inventory-Short Form: A Malaysian Adaptation” Malaysian Journal of Sport Science and Recreation, Volume 8, 2012, 51-62
- MURCIA, J.A.M., & MARIN, L.C., (2011).** “Prediction of fear to err in basketball players through the peer motivational climate and intrinsic motivation” Revista Mexicana de Psicología, vol 28, no 1, 43-52
- NUNNALLY, J.C., (1967).** “Psychometric Theory” McGraw-Hill, New York, NY
- NUNNALLY, J.C., BERNSTEIN, I.H., (1994).** “Psychometric Theory” New York McGraw-Hill
- RUANGMANOTAM, L., (2006).** “Validation of Performance Failure Appraisal Inventory in Young Thai Athletes” Journal of Sports Science and Technology, 6, 1, 77-92

- SAGAR, S.S., & JOWETT, S., (2010).** “Validation of a Multidimensional Measure of Fear of Failure in a British Sample: The Performance Failure Appraisal Inventory (PFAI)” *International Journal of Coaching Science* Vol. 4 No. 1, 49- 63
- SAGAR, S.S., LAVALLEE, D., & SPRAY, C.M., (2007).** “Why Young Elite Athletes Fear Failure: Consequences of Failure” *Journal of Sports Sciences*, 25(11), 1171 – 1184
- SCHREIBER, J.R., STAGE, F.K., KING, J., NORA, A., & BARLOW, E.A., (2006).** “Reporting structural equation modeling and confirmatory factor analysis results: a review” *Journal of Educational Research*, 99 (61), 323-337
- SCHMALT, H.D., (2005).** “Validity of a Short Form of the Achievement- Motive Grid (AMG-S): Evidence for the Three-Factor Structure Emphasizing Active and Passive Forms of Fear of Failure” *Journal of Personality Assessment*, 84(2), 172–184
- SCHOUWENBURG, H.C., (1992).** “Procrastinator and Fear of Failure: An Exploration of Reasons for Procrastination” *European Journal of Personality*, 6, 225-236
- SILVA, J.M., (2006).** “Psychological Characteristics Beneficial to a Team Handball Player” In (Ed) J.Dosil, “The Sport Psychologist’s Handbook”, John Wiley & Sons Ltd, West Sussex, England, 219
- TABACHNICK, B.C., & FIDELL, L.S., (2001).** “Using multivariate statistics (4th ed.)” Ne-edham Heights, MA: Allyn & Bacon
- THATCHER, J., (2005).** “Stress, Challenge, and Impression Management among Sports Officials” *Sport & Exercise Psychology Rev.*, 1
- VEALEY, R.S., (2008).** “Fear of Failure in The Context of Competitive Sport: A Commentary” *International Journal of Sports Science & Coaching*, 3,